

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušlja do odpovedi. — Udje „Katol. Narkovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvo: Koroška cesta šte. 5, vsprejemna naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne politivste za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Ne zaprite reklamacije so poštnine proste.

Današnja številka obsega 10 strani in Gospodarske Novice.

Lačna mladina.

Mnogo se gleda na ljudskošolsko mladino. Z velikimi gmotnimi žrtvami se gradijo za njo lepe, zdrave učilnice, plačujejo se mnogoštevilni učitelji, pišejo se za nje modre in kratkočasne knjige, zlagajo dobre in slabe pesmi, a le malo se pazi na njih želodček. In vendar je toliko gladnih želodčkov po naših ljudskošolskih klopih! Posebno po zimi. Ljubitelji ptic snujejo posebno društva, da preskrbljajo po zimi drobne ptičice s potrebnim živežem. Naše male otroke pa pustimo gladovati. Mnogi od nas ve iz lastne izkušnje, kako hudo je prenašati pomanjkanje. „Odpri oči, saj me poznaš, saj bil sem včasih tvoj pajdaš!“ govori glad iz mladih let k nam.

Za razvoj človeškega telesa je neizmerne važnosti dobra in tečna hrana, zaužita ob pravem času. Zlasti v dobi razvoja — in šolska doba spada sem — je hrana odločilnega pomena za vse nadaljno življenje. Kaj pa vidimo večkrat na naših ljudskih šolah? Otroku primanjkuje redne hrane ravno takrat, ko se razvija in začne tudi duševno delati. Otroci, ki so doma v vaseh, oddaljenih po več ur daleč od šole, ostanejo opoldan brez vsake hrane ali pa vsaj brez gorke hrane. Zjutraj morajo hoditi po več ur daleč, zvečer se zopet vračati, včasih ob najslabšem vremenu. Ni čuda, da začno marsikatera šibka telesa hirati. Brezdvomno upliva tudi slabo na otrokovo zmožnost, sleditji pouku.

Za vse imamo denar, za alkohol, za veselice, za potovanja, a za dobre namene pa je na svetu sila malo denarja. Vsak stiska svoj vinar in noče ž njim na svetlo, ako se od njega zahteva, da stori dobro delo. Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe, ta del božje zapovedi je v sedanjem, s svobodomiselnostvom napojenem času, zelo pozabljen. Sebe ljubimo in žrtvujemo vse, svojega bližnjega pa ne vidimo, posebno kadar je v bedi in pomanjkanju.

Najprimernejše, da se pomaga lačni ljudskošolski mladini, so šolarske kuhinje, ki preskrbe ubogim otrokom in otrokom iz oddaljenih selišč opoldan gorko in tečno hrano. Sedaj je čas, da se ustanovljajo, sedaj je tudi čas, da se že ustanovljene na novo ožive. Naša stranka je storila marsikaj dobrega za Slovenski Štajer, zanesla navdušenje med narod za marsikaj dobro in plemenito stvar. Naj tudi klio za ustanavljanje šolarskih kuhinj ne gre mimo sre naših prišlašev.

Letošnji katoliški shod v Ljubljani, ki je dal toliko krasnih nasvetov, tudi na šolarske kuhinje ni pozabil. Sprejel je ta-le sklep:

Strah štajerskih Nemcev.

Štajerski Nemci že dolgo niso prestali toliko strahu kot zadnji čas, ko jim hudobna zverina v gorah ob koroško-štajerski meji ubija živino in se je bati, da bo sedaj, ko se goni živina s planin v doline, začela napadati tudi ljudi. Dosedaj se še ni moglo z gotovostjo dognati, ali je dotična zver lev, medved, volk, hijena, ali kakšnakoli druga žival-roparica. Nekateri ljudje celo mislijo, da se gre tukaj za prazen strah, „bau-bau“ imenovan, in da je vse govorjenje o grozni zverini le prazna domišljija strahopetnih štajerskih Nemcev. Kaj je na vsej zadevi resnice, bo pokazala bodočnost.

Od raznih strani so se razpisale že lepe nagrade za onega srečnega lovca, ki bi usmrtil ono hudo zver, ki prizadeva ubogim štajerskim Nemcem toliko strahu. Vlada je obljubila že 600 kron nagrade, okrajnost v Voitsbergu 100 K in okrajno glavarstvo istotam 40 K. Pa kakor je videti, bodo te nagrade še dolgo časa čakale, da si jih kdo zasluži. Dne 25. septembra n. pr. je šla četa nemških lovcev, broječa 14 mož, na lov za zverino. Popoldne okrog 3. ure sta zapazila 2 nemška Joklna kakih 30 m pred seboj veliko, rjavo zver. Starejši lovec je takoj nameril s puško in hotel ustreliti. Mlajši pa ga zgrabi za roko in pravi: „Mihl, schieß net, sunst sa ma olle hin!“ (Mihl, ne streljaj, sicer smo vsi proč!) In res, korajžna Nemca sta se ustrašila in — si nista upala streljati. Če bo nemška korajža vedno taka, se bo divja zver še dolgo veselila svojega življenja in bo prizadajala zajčje korajžnim Nemcem obilo strahu, posebno tedaj, ko bo začela njih same hrustati.

Ker so vsled ozkosrčne razlage državnega šolskega zakona otroci iz krajev, ki so od šole oddaljeni, mnogokrat prisiljeni, čez poldan ostajati brez strehe in hrane, se priporoča vsem poklicanim činiteljem posebna skrb za te otroke. I. V ta namen naj se v šolskih okrajih, kjer je celodnevni pouk in ki obsegajo tako oddaljene vasi in sela, da otrok ne more opoldne domov, ustanovijo kuhinje za šolske otroke (šolarske kuhinje). II. V to je poklicana občina in šolska oblast, iste pa podpiraj pri tem delu cerkvena oblast, dežela in država po svojih osebah, ker pripada narava šolarskih kuhinj k skrbi in varstvu šolske mladine. III. Ako se šolarske kuhinje ne morejo vzdrževati celo šolsko leto, naj se ustanovijo vsaj za zimski čas, ko otroci zlasti potrebujejo zdrave, gorke hrane.

Nauk.

Ne da se še izračunati, koliko škode je imela naša država s svojimi prebivalci vred zavoljo krvave vojske na Balkanu. Marsikaj zelo hudih nasledkov se utegne še-le pokazati. Toda že zdaj je huda. V slepem strahu so ljudje več ali manj po vseh deželah jemali denar iz hranilnic in ga skrivali doma. Zlasti srebro, pa seveda tudi zlato. Kar se ga je dalo dobiti, so ga po tej poti odvzeli prometu. Hranilnice in banke so morale imeti veliko več denarja izven prometa vedno pripravljenega za vračila. Zunanja trgovina je zastala, zato ni prišlo denarja v državo in zavoljo tega ga je seveda tem bolj manjkalo. Zato je bil pa vedno dražji. Obrestna mera je silno poskočila. Dragi denar je pa rodil celo vrsto nevarnih in škodljivih reči: ljudje so manj kupovali, omejili so svoje izdatke, kar se je dalo. Promet je zastal na vse plati in ž njim obrt in trgovina. Vse polno ponudb in razprodaj, — pa nič kupcev. Kdor je moral v teh razmerah postaviti kako večjo vrednost na prodaj, je bil strašno tepen. Draginja je naraščala.

Iz tega žalostnega časa pribijemo eno resnico: Najlože je še prenesel te težave srednji in mali kmet. Najmanj je še on, ki nas s svojimi rokami preskrbuje s kruhom, čutil strašne posledice, ki so drugod na stotine prej premožnih ljudi popolnoma uničile. Slep pe mora videti iz tega krutega dokaza, da v splošnem polomu najlože prebije stan, ki nam varuje in obdeluje zemljo. Vse tiste slavonspeve, da je v državi prva reč tovarna in trgovina, da se mora to pred vsem podpirati, da je kmetu prijazna politika škodljiva, je odnesla burja. Danes vedo vsi, kako nespametne so bile tiste kričave zahteve, naj se odpro meje za živino, naj se s tujo konkurenco oškoduje našega kmeta pri lesu in živini, ki smo jih tokrat slišali. Mi bi bili uničili svojo živinorejo, če bi se bile te zahteve

uresničile in ko bi bili navezali svoje trge na balkansko meso, bi bili sedaj že eno leto in še dolgo naprej brez zadostne klavne živine, ker so hlevi balkanskega kmeta zdaj sami prazni in bo dolgo treba, da se zopet napolnijo.

Pa še nekaj! Mi smo vedno povdarjali, da je nemno in škodljivo, če gresta obrt in trgovina in ž njima mestno in delavsko ljudstvo, na vojsko proti kmetu. Izkušnje, ki jih imamo od zadnje vojske, nam to izpričujejo. Še mnogo bolj bodo pa to potrdili časi, ki pridejo. Naša država je že prej nasproti drugim državam bila glede na trgovino čez mejo na slabšem. Samo po Jadranskem morju, ki je vsled neumnih politike, zlasti vsled tega, ker je Ogrska nasprotovala, da se ne bi Dalmacija ožje po železnicah zvezala z Bosno in Hercegovino in z Balkanom, v velikem delu neizrabljeno, imamo pot v svet odprti. In koliko je pa treba, da se nam Jadransko morje zapre? Saj imamo pravzaprav same sovražnike v tem oziru. Bog ve kaj še pride. Po kopnem je pa pot naši trgovini na Rusko in med balkanske narode, kjer se nam sedaj obeta vse kaj drugega, nego prijazen sprejem. Upajmo, da se to, kar je nespamet narobe naredila, s pametno, pred vsem nam južnim Slovanom pravično politiko, kdaj popravi, toda tako hitro pa ne gre ta reč.

Zato pa povejmo tako na glas, da bo odmevalo po celi državi, povejmo ne enkrat, marveč ponavljajmo v enomer: Podlaga za našo obrt, za naše tovarne, za našo trgovino je domači, notranji trg v mejah naše države. Največji kupec, ki porabi največ blaga, je pa kmet. Oslabiti kmeta se pravi pri nas, oslabiti obrt in trgovino, jemati delavcu priložnost za delo in zaslužek. Obubožani kmet pomeni splošno revščino, pomeni gospodarski polom v največjem obsegu. Boj proti kmetu je boj proti gospodarskemu napredku sploh; s tem bojem si žagata obrt in trgovina vejo, na kateri sedita. Trden, imovit kmečki stan potrebuje naša država; brez njega ji zmanjka kruha za živež, zmanjka kupcev za obrtne izdelke, zmanjka pa tudi vojakov za svojo obrambo.

Tako je; in zadnji dogodki naravnost kriče, naj se ne pozabijo te resnice. Naša stranka se je tega vedno držala in zato so vsi zavedni kmetje, pa tudi vsi pametni, ne rečemo niti pravični zastopniki drugih stanov, v njenem taboru. Neštetokrat je naša stranka proti liberalcem branila to edino resnično načelo; neštetokrat so njeni zastopniki to povdarjali v javnih zborih.

Eden izmed naših voditeljev je izpregovoril te le besede: Mi branimo prvi temelj naše dežele, prvi temelj našega naroda, to je naš kmečki stan. Ta stan ohraniti in po možnosti ojačiti je naša poglavitna naloga. Kmečki stan ohraniti to je po našem uverjenju

Nek lovec poroča o zveri sledeče: Kot starega lovca je tudi mene vleklo v ozemlje roparice. Peljal sem se v Švanberg, nato pa sem se podal sam na planino Brendl. Tu sem poizvedel prve novice. Ponoči na 21. septembra je roparica na Kamperkoglu raztrgala 24 leti staro govedo in odnesla 30 kg mesa. Raztrgano žival sem si natančno ogledal. Roparica je na njo skočila s strani in jo z levo tace udarila; skremplji, ki jih je započila 2—3 cm globoko, je iztrgala meso; desno tace je vpičila v trebuh. Ponoči od 22. do 23. p. m. so bile raztrgane posestniku Brunnerju v Herscheggju 4 ovce. Roparica je eno ovco, izvzemši nog in glave, čisto požrla; drugi je pa požrla 1—2 kg mesa; tretje in četrte ovce pa roparica ni pričela trgati, samo usmrtila ju je tako, da jima je pregrizla grla. Ponoči od 24. na 25. sept. je izgubil posestnik Hofer med Salztiegelom in Gaberlom 14 ovac; 2 so našli nepeškovani, 2 je pa roparica pričela žreti; ostalih 10 je roparica najbrže razkropila. O roparici se v okolici veliko govori. Videlo jo je 5 oseb na raznih krajih, ki jo enako opisujejo. Neka deklica, stara 11 let, hči neke pastarice, je videla roparico. Opisuje, da je 45—60 cm visoka, 65—80 cm dolga, sivkasto-rjave barve, z lasmi na uhljih, z dolgim, visečim repom, ki je na koncu bel. Ravno tako opisuje roparico neki upokojeni orožniški stražmojster in posestnik na Koroškem, ki je videl roparico 10—15 korakov oddaljen med Breitenegom in Pakom, ko je pila. Ker ni imel puške, se je moral hitro umakniti. Neki gozdar, neki kmet in neki drvar zver ravno tako opisujejo. Ker teh 5 oseb ena druge niti ne pozna, se jim mora le verovati. Tudi dva dunajska lovca sta videla zver v daljavi 15 korakov. A ko sta jo zagledala, sta se ta-

ko prestrašila, da sta pozabila streljati in jo niti opisati ne moreta. Sam sem meril razdaljo od sprednje tace do zadnje leve tace in znaša razdalja 68 cm, od tace je 12 cm dolg in 104 cm širok. V celem ogroženem gorovju so urejene telefonske postaje, postavljene po telefonskem oddelku 22. pehotne divizije. Telefonske postaje so v Gradcu, Köflachu, Gaberlu, Almwirtu, na Paku, Alpenkanizu, Weberwirtu in v Glasbüttnu. Telefonsko postajo dobe tudi v Nemškem Loubu. Po moji sodbi, ki temelji na poizvedbah pri kmetih, loveh, vojaki in orožnikih in po mojem prepričanju, se nahaja v ogroženem gorovju več roparic. Ker je zver trgala dne 15. p. m. živino na Brendl-planini, potem pa na Kamperkoglu in na Hirschegg-Reinu in so jo tu tudi videli, sklepam, da se bo od tu umaknila proti severu in bi kazalo, če bi jo tudi iz nasprotnih strani, iz Lobnigga, gonili. Dopisnik sodi končno, da se bo umaknila zver na Gornje Štajersko.

Ako se to uresniči, potem bo nemški strah še večji in bodo tudi gornještajerski Mihelci začeli trepetati od strahu. V Gradcu in drugih mestih imajo razstavljenе posebne slike, ki predstavljajo in smešijo lov na divjo zver. Prodajajo tudi posebne razglednice, na katerih predstavlja velik, našemljen pes onega strašnega leva na zahodno-štajerskih gorah. Loveci, ki so čakali na zver, so, ko so jo zapazili, takoj zbežali in se poskrili. Eden se je skušal skriti in zariti v veliko planinsko travo, drugi je splezal na drevo, tretji pa pleza in skoči čez visok plot. Puške pa so vsi trije junaki pustili na mestu. Zver tudi upliva na nemške pesnike, ki zlagajo pesmi o „junaških“ činih nemških lovcev.

prva dolžnost vsake stranke, ki hoče res delati za blagor naše dežele in našega naroda. Priznati se mora, da je naše ljudstvo napredovalo in da je naša stranka napredovala z ljudstvom, da je ta stranka pospeševala napredek ljudstva po svojih močeh, da je vzbujala ljudsko samozavest, in sicer do zadnje pastirske kože, da je naša stranka odprla oči ljudstvu in mu dala zavest, da je tisti, ki ima odločevati v deželi.

In drug voditelj se je izrazil tako-le: Naš kmet je gotovo na jugu še eden najbolj podjetnih in najbolj pridnih in zato se bo povzdiga kmetijstva tudi dobro izplačala. Če se razmere, kakor se sedaj razvijajo, uredijo, potem je gotovo, da bo naš kmet igral na jugu važno vlogo.

Politični ogled.

— **Državni zbor** še sicer ni sklican, toda vzdružuje se glas, da se bo to gotovo zgodilo med 15. in 20. oktobrom. Vlada in nemškonalna večina se bosta težko ustavljali sklicanju že zaradi uradništva. To postaja vedno bolj nevoljno, ker se ga zaradi zvišanja plač vleče že več let za nos, a zgodi se pa nič. Nemški poslanci se pri vladi pritožujejo, da jim uhajajo uradniki vsled te nezadovoljnosti v socialnodemokratski tabor. To bi se reklo, da so nemški uradniki zaradi zvišanja plač zmožni izpremeniti tudi svoje politično prepričanje. Da bi imeli mi Slovenci kaj denarja, bi si lahko Nemce kupili.

— **Štajerski deželni zbor.** Pogajanja za delazmožnost našega deželnega zbora se še vedno nadaljujejo. Kadar stranke menijo, da so že vsi mostovi razdrti, najde še cesarski namestnik vedno desko, ki jo položi čez prepad, da bi si nasprotna tabora prišla bližje. Danes, dne 2. t. m., ima Slovenski klub deželnozborskih poslancev zopet v Mariboru posvetovanje o na novo mu predloženih predlogih za delazmožnost deželnega zbora.

— **Kranjski deželni zbor.** Celo leto so se liberalci širokoustili, da bodo držali z našimi poslanci hud obračun, ko se bo zopet sklical deželni zbor. Dne 24. septembra se je res zopet sešel kranjski deželni zbor, toda obračun so imeli naši poslanci z liberalci in ne narobe. Najprej se je označila gonja proti ljudski posojilnici, češ, da pri njej ni varen denar, kot čisto navadna liberalna lumparija. Liberalci so po izjavah deželnega glavarja in predsednika, da jamči za ljudsko posojilnico cela dežela, zlezli pod klop. S par pohlevnimi medklici so vtaknili liberalci blamažo (osmešitev) v žep. Nato je prišel drug obračun. Liberalci so pred zasedanjem lagali okoli, da so se morala ustaviti dela na Završnici, kjer gradi dežela velike električne naprave. Deželni glavar je pa izjavil, kar je itak vsak vedel, ki je hodil ali se vozil mimo Završnice, da se dela nadaljujejo in se niso ustavila. Deželni odbornik dr. Lampe pa je dokazal, da je tudi nadaljna trditve, da je deželni odbor naredil z nekim Tomažem Pavšlarjem kupno pogodbo zaradi električnih naprav ob Savi, le laž in obrekovanje. Tomaž Pavšlar je bil prej naš pristaš, a sedaj ko ne more narediti „kšefta“, je prestopil k liberalcem. Zato je dr. Lampe trdil, da je Pavšlar s krivim pričevanjem pred sodiščem v zadevi Glavne posojilnice napravil vsprejemni izpit za liberalno stranko. Pri teh besedah so kajpada liberalci skočili vsi v zrak, kajti čutili so težo dr. Lampetovih besed. Kričali so: „Označil nas je za krivoprišežnike!“ In naredili so tak hrušč in trušč, da je moral deželni glavar prekiniti sejo. Ker se je med liberalci posebno grdo vedel poslanec Ribnikar, so ga iz ene seje izključili, in tudi liberalni poslanci so glasovali za izključenje. Ko so voditelju kranjskih liberalcev, dr. Tavčarju, očitali, kako lažljivo in neotesano pišejo o deželnih zadevah liberalni listi, je zamahnil in vzdahnil: „Kaj cajtenge!“ Iz tega se jasno razvidi, da celo najodličnejši liberalci ne držijo nič na svoje časnike.

— **Višoki vojaški krog.** V teh krogih se je letos zgodilo več zanimivosti. Pri manevrih na Češkem sta si stala nasproti general Aufenberg in general Bruderman. Aufenberg je bil naš prejšnji vojni minister in v odločilnih krogih ni vžival več polnega zapuanja. Zato so mu pri letošnjih manevrih dali najvišje poveljstvo čez eno armado ter mu postavili nasproti kot nasprotnika generala Brudermana, ki velja kot eden najbolj zmognih avstrijskih generalov. Toda Aufenberg je tako dobro manevriral, da je vjel celo Brudermanovo armado, zato še sedaj ne bo šel v pokoj. Pač pa se govori, da bo kmalu stopil v pokoj tak danji načelnik generalnega štaba, Konrad Hecendorf. Navajajo se za ta nameravani korak različni vzroki, kar je znamenje, da se za pravi vzrok ne ve. Pravijo, da gre v pokoj zaradi starosti, ali zaradi nesporazumljenja s prestolonaslednikom pri letošnjih manevrih na Češkem, nadalje zaradi vohunov Redla in Jandriča itd. Prihodnji dnevi bodo pokazali, ali Konrad Hecendorf sploh gre v pokoj in če gre, se bo gotovo tudi izvedelo za pravi vzrok.

— **Nemška kmečka zbora** preteklo nedeljo sta se tako-le obnesla: Pančev shod v St. Mihaelu se je sicer vršil mirno, le čez klerikalizem se je zabavljalo prav po liberalnem vzorcu. In vedno še nekateri Nemci mislijo, da je Pane krščanski socialc. Tudi štajerskega deželnega zbora so se spomnili ter hočejo imeti ali delo ali razpust. Nove želje to niso! V Gradcu pa je bil kmečki zbor bolj buren. Na shod so prišli tudi socialni demokratje ter metali v predsed-

stvo shoda vrčke, kupice, krožnike in kar so dobili v roke. Shod se je moral prekiniti in še-le, ko so kmetje socialce natepli in jih postavili pod milo nebo, se je zborovanje lahko nadaljevalo. Na shodu je govoril tudi mariborski Francelj Girmayer, ki sicer ni kmet, najmanj pa vzoren kmet, vendar je tokrat povedal resnico, ko je trdil, da je nemško časopisje sovražno kmetu. To mi že dolgo trdimo, a Girmayerjev „Štajerc“ take trditve zanika. Le kadar so sami med seboj, si nemški gospodje povedo resnico.

— **Nove vojaške zahteve.** Vojna uprava zahteva zvišanje rekrutnega kontingenta (števila) za 40.000 mož ter obsežno preustrojbo artiljerije, zlasti pa trdnjavskega topništva. Vprašanje denarnega kritja naj se po nazorih vojaških krogov reši tako, da se vzamejo potrebne tozadevne svote iz blagajniških preostankov. — Glede vojaškega proračuna, ki bo predložen delegacijam, se zatrjuje, da bo obsegal za prvo polletje 1914 prilično 250 milijonov stroškov za armado, torej 25 milijonov več nego lani, in 38—40 milijonov za mornarico; poleg tega pa pridejo še nove izredne zahteve za zgradbo ladij, ker je dosedanje tozadevno izredno posojilo v znesku 312 milijonov že izčrpano. Delegacijam bodo predloženi tudi računi, koliko je stala Avstrija zadnja mobilizacija.

— **Napadalec na hrvaškega komisarja Skrleca.** Štefan Dojčič, je bil dne 25. septembra v Zagrebu obsojen na 16 let težke ječe. Predno so odpeljali obtoženca iz sodne dvorane, se je obrnil k poslušalcem in poslušal: „Živela Hrvatska! Živela svoboda hrvaškega naroda!“ Nato k sodnikom: „Za menoj pridejo drugi. Iz Amerike bodo prišli in dokončali moje delo!“ — Ta dogodek priča, da preveča hrvaško ljudstvo hud gnjev zoper svoje zatiralce Madžare in madžarone.

— **Na Balkanu.** Boji med Albanci in Srbi so hujši kot se je prvotno domnevalo. Albanske čete, ki so pravzaprav podobne roparjem, napadajo srbska in črnogorska sela, pobijajo ljudi, oropajo vse, kar jim pride pod roke, in zopet izginejo. Albanci se ne borijo kakor druge armade, v skupni celoti, ampak so razdeljeni na čete po 500, 1000, 3000 ali največ 10.000 mož. Albancem poveljuje znani hajduk Isa Boljetina. Oboroženi so Albanci z najboljšimi modernimi puškami. Od Dibre so se obrnile albanske čete proti severu in vzhodu. Požgali in razdijali so Albanci 23 srbskih vasi. Kamor pridejo albanske čete, požgejo vsa sela, prebivalstvo pa pomorijo. Strahoviti so bili boji pri vasi Galičnik, vzhodno od Dibre. Albanci oblegajo mesto Prizren. Srbska posadka v mestu znaša samo 2800 mož. Albanska oblegovalna armada šteje 6000 mož. V mesto prebiva tudi mnogo Albancev, kateri iz svojih hiš streljali na srbsko vojaštvo. — Albanci nameravajo, kakor kaže gibanje čet, udariti proti Skoplju in Bitolju. Glavna albanska sila stoji med Dibro in Strugo. Pri Kičevem, Strugi in Djakovici so zadnje dni Srbi Albance premagali. Na srbski strani je 300 mrtvih in 500 ranjenih. Albanske izgube so pa še mnogo večje. Iz Srbije prodirajo dan za dnevom nove vojaške čete na albansko mejo. Ves osebnih in tovarni promet na železnici na jugu je ustavljen. — Turki in Grki so se začeli močno prepirati. Turčija se upira, podpisati končni mir med Grško in Turčijo ter zahteva za-se otoke Kios in Mitilene, ki pripadajo po londonski pogodbi Grški. Iz Atene poročajo, da se Grki pripravljajo, da udarijo z nova nad Turke. Torej grško-turško prijateljstvo ni dolgo držalo.

— **Hinavski Francozi.** Na Francoskem se vedno bolj množijo glasovi, da je treba stopiti zopet v zvezo s katoliško cerkvijo. V Parizu so imeli te dni obrtniki in tovarnarji sestanek, na katerem so izjavili, da se naj vlada zopet pobota z Rimom in naj da cerkvi zopet stare pravice nazaj. Ministrski predsednik pa je izjavil, da na to ni misliti, pač pa hoče skrbeti za to, da se nasprotstva med katoliško cerkvijo in Francijo ublažijo. — Mornariški minister Baudin je izdal odlok, da se francoske vojne ladje in mornarije udeležujejo v tujih pristaniščih katoliških cerkvenih slavnosti. Minister izvaja, da gre za staro spoštljivo navado. Znano je, kako streže nemški cesar katoličanom v Palestini, da jih pridobi za-se; ravno tako go-reči so tudi Italijani v svojih naselbinah. Francija, ki je za svoje krščanske naselbine toliko storila in je lahko na svojo zgodovino ponosna, ne sme radi pred-sodka in liberalne nestrpnosti svojega stališča v tu-jini omajati. — Tako delajo liberalni Francozi iz do-bičkarije. Doma pa zatirajo katoličanstvo, kar se da.

— **Preteča vojska med Kitajsko in Japonsko.** Iz Pekinga poročajo, da je japonski poslanik opozoril kitajsko vlado, da dosedaj Japonska še ni sprejela zadoščenja za umorjene Japonce v Nankingu. Če Kitajska v 3 dneh ne ustreže japonskim zahtevam, si bo Japonska sama poiskala pravico. Deset japonskih vojnihi ladij z moštvom za izkrcanje čaka pred Nankingom za uspehi tega ostrega pogoja.

Razne novice.

Godovi prihodnjega tedna.

5. nedelja: 21. po Binkoštih. Roženvenka.
6. ponedeljek: Brunon, spoznav, Fida, devica in mučenica.
7. torek: Justina, devica; Marko, grof.
8. sredo: Brigita, vdova; Simeon, spoznav.
9. četrtek: Dionizij, škof in mučenec; Abraham, oče.
10. petek: Frančišek B., spozn.; Gereon in tovariši.
11. sobota: Nikazij, škof; Firmin, škof.

* **Duhovniški vesti.** V pokoj je stopil kurat v moški kaznilnici v Karlau-u, velečastiti g. M. Ljub-

ša, po 22letnem službovanju na omenjenem zavodu in se nastanil v Gradcu. G. Ljubša je naš rojak od Sv. Benedikta v Slov. gor. — Č. g. Anton Lassbacher, kaplan na Vidmu, pride za mestnega kaplana v Celje. — Provizor č. g. Ivan Luskar v St. Lenartu nad Laškimi je nastavljen kot kaplan na Vidmu. — V Kopru v Istri je dne 17. septembra po dolgi, jako mučni bolezni umrl č. g. Franc Kramberger, rojen v radgon-ski župniji dne 23. septembra 1863. Gimnazijo je do-vršil v Varaždinu in Osijeku na Hrvaškem, bogoslov-je pa je pahaljal v Gorici. V mašnika je bil posvečen dne 12. julija 1891. Služboval je nato v tržaško-ko-perski škofiji kot kaplan in zadnja leta kot kaznilnični kurat v Kopru. Blag mu spomin! — V Gradcu je dne 30. septembra praznoval zlatomašnik, vpokojeni žup-nik graške predmestne škofije Karlau, č. g. Franc Ser. Größlinger svojo 95letnico. Rojen je bil dne 30. septembra 1819 pri Sv. Juriju v Slov. goricah. V mašnika je bil posvečen 27. junija 1845. Od aprila 1865 do 1. februarja 1904 je pastiral v Gradcu.

* **Osebnost.** O. Benko Čirič, kapucin, je pre-stavljen iz Celja v Murau na Zgornjem Štajerskem. (V Lipnici in v Celovcu pa slovenskih duhovnikov pomanjkuje!) — O. Hilarij Perpar je prišel za pri-digarja v Celje.

* **Živila Petrovč!** „Slovenski Gospodar“ je do-bil te dni iz Petrovč v Savinjski dolini 20 no-vih plačujočih naročnikov. Savinječani mečejo lažnjive liberalne časnike iz hiš in si naše naročajo. Katero občina ali župnija bo prva sle-dila Petrovčam?

III. redna skupščina Slovenske Straže se vrši dne 12. oktobra popoldne ob 3. uri na Jesenicah. — Dnevni red: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo taj-nika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo o loteriji. 5. Poročilo nadzorstva. 6. Razni predlogi. 7. Slučajno-sti. — Opombe: Predlogi se morajo naznaniti vsaj 8 dni preje društvenemu vodstvu. — Podružnice imajo pravico, odposlati najmanj po dva zastopnika, po-družnice, ki imajo nad 50 članov, pa za vsakih 50 članov še po enega zastopnika, ki imajo pravico gla-sovanja. Žeteli pa je, da agitirajo podružnice za čim večjo udeležbo. Zastopnike določite takoj in sporočite njih imena na priloženem pooblastilu osrednjemu vodstvu. — Vlaki: Za Kranjsko je najprimernejši vlak, ki odhaja iz Ljubljane ob pol 12. uri dopoldne. Za Koroško vlak, ki odhaja iz Celovca ob 11. uri 47 minut dopoldne. Štajerski udeležniki imajo v Celovcu in Ljubljani zvezo. Za odhod iz Jesenic so na vse kraje jako primerni vlaki. — Agitirajte za obilno u-deležbo!

* **„Dajte nam nazaj usmiljenke v bolnišnice.“** Ta klic gre danes po Francoskem in razna okrožja v prošnjah nujno pozivajo vlado, da jim dovoli v bolni-ce zopet vpeljati usmiljenke. Okraj Grenoble je pred kratkim poslal tako peticijo z 11.000 podpisi na vlado. V okrožju Montmartre v Parizu pa so imeli socialno-demokratski delavci velikanski shod, kjer so odločno zahtevali od vlade, da naj v javnih bolnišnicah zopet nastavi usmiljenke, češ, te strežejo delavcem z isto ljubeznijo kot bogatinom. Bogatini se zdravijo v sana-torijih (posebnih bolnišnicah), in ker dobro plačajo, se jim tudi dobro streže. Delavci ne morejo plačati, zato se pa po bolnišnicah z njimi od strani strežnikov in strežnic grdo ravna. Res je: Samo ena ljubezen je, ki vse premore, in ta je krščanska.

Združene države v Severni Ameriki prosijo za jezuita. Na povabilo vlade Združenih držav se bode podalo deset nemških jezuitov in usmiljenih bratov za misijonarje na Filipinske otoke, da tamkaj ozna-jujejo sv. evangelij divjakom v provinci Abra.

* **Spomini s katoliškega shoda.** Prijatelj J. L. nam piše: Mirno se pustijo v svojem teku živci ptice v zraku, ribice v vodi in te pa živali na kopnem. V tem smislu smo slišali 3 vekoslavne govore. I. Dr. Ehrlih iz Celovca biča naše sovražne nasprotnike Nemce, ki puste Turkom in Lahom pravico eksisten-ce (obstanka), le nam Slovanom, zlasti koroškim Slo-vencem, ne pustijo dihati na domači grudi. — II. Dr. Breje dokazuje iz starega in posebno novega zakona v navdušenem govoru, da smo Slovani od Boga stvar-jen narod, po Kristusu pa kristjani, da branimo svoj narod in kristjansko vero. — III. Dr. Hohnjec doka-zuje: Um in pamet nam opravičujeta, da le ena je resnica, ta je Kristus, katerega so zavrgli Judje in neverni liberalci, kojemu pustijo celo Turki v koranu častno mesto. Kristjan, odločno na dan!

* **E, kaj cajtenge!** V deželnem zboru kranj-skem so očitali katoliški poslanci generalu liberalcev, dr. Tavčarju, da liberalni časopisi drugače pišejo ka-kor liberalci v deželnem zboru govorijo. Na to je dr. Tavčar s polnim zaničevanjem na liberalno časopisje vskliknil: „Kaj cajtenge!“ General liberalcev sam o-značuje svoje lastno časopisje kot lažljivo in ničvred-no, zato pa je čudno, če še kdo od pametnih ljudi na liberalno časopisje sploh kaj da!

* **Liberalci lažejo.** Liberalcu verjame le toliko, kolikor sam vidiš in veš. To velja tudi o liberalnih li-stih. Kljub temu se še najdejo ljudje, ki verjamejo, kar liberalci govore in pišejo. Tako so na Kranjskem uprizorili liberalci veliko agitacijo proti ljudski posojilnici, ki je v rokah naše stranke, češ, da ni varno pri njej. V deželnem zboru kranjskem pa sta izjavila c. kr. deželni predsednik baron Svare in deželni gla-var dr. Sušteršič, da nobena posojilnica ni tako var-na kakor ljudska, ker za njo jamči cela dežela. Vrh tega je pri ljudski posojilnici vse poslovanje v naj-boljšem redu. Zakaj pa liberalci tako postopajo proti ljudski posojilnici? Vodi jih bleda zavist. Ljudska